

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЕКТОСАНУ В БОРОТЬБІ З ЕКТОПАРАЗИТАМИ ТВАРИН

А.М. ШЕВЧЕНКО, кандидат ветеринарних наук
Н.М. СОРОКА, В.Ф. ГАЛАТ, доктори ветеринарних наук
*Національний університет біоресурсів
і природокористування України*
В.А. ЧОРНИЙ, кандидат ветеринарних наук
Одеський державний аграрний університет

*Наведені результати досліджень ефективності нового⁴⁶
інсектоакарицидного засобу ектосан в боротьбі з комахами і кліщами
великої рогатої худоби, свиней та овець.*

Ектосан, велика рогата худоба, свині, вівці, ектопаразити.

Комахи та кліщі – поширені ектопаразити продуктивних і домашніх тварин. В Україні досить часто реєструють саркоптоз свиней і псороптоз овець. Значні економічні збитки спричинюють волосоїди та воші – паразити великої рогатої худоби, свиней і тварин інших видів [1, 2, 3, 4, 5].

Високоєфективними в боротьбі з членистоногими і малотоксичними для тварин є інсектоакарицидні засоби із групи піретроїдів [6, 7]. На особливу увагу заслуговують препарати, діючою речовиною яких є альфаметрин. У НВФ «Бровафарма» створений препарат ектосан. Упродовж останніх років його серійно виробляють. Проведені дослідження показали високу ефективність препарату в боротьбі з ектопаразитами великої рогатої худоби, свиней, птиці. Основні інгредієнти препарату ектосан виявилися фармацевтично сумісними і при тривалому застосуванні не проявляють місцево-подразнючої дії [8, 9, 10].

Метою наших досліджень було вивчення ефективності інсектоакарицидного препарату ектосан в боротьбі з деякими ектопаразитами великої рогатої худоби, свиней та овець.

Матеріали і методи досліджень. Досліди проводили в 2009 р. на великій рогатій худобі та свинях навчально-дослідного господарства «Великоснітинське» НУБіПУ і на вівцях ВАТ племзаводу ім. Шмідта Очаківського району Миколаївської області.

З метою виявлення ектопаразитів у великої рогатої худоби були проведені діагностичні дослідження (клінічні й мікроскопічні) 580 тварин різного віку. Об'єктом досліджень також були вівці каракульської породи віком від 6 міс. до 1,5 років. Екстенсивність та інтенсивність акарознаї інвазії визначали вітальними методами при дослідженні зскрібків шкіри овець з додаванням до них декількох крапель гасу.

Для знищення виявлених ектопаразитів застосовували новий вітчизняний лікарський засіб ектосан (виробник науково-виробнича

фірма «Бровафарма»). До його складу входить піретроїд альфаметрин і диетиленгліколовий ефір піпероніл-бутоксиду. Він має широкий спектр дії. Препарат спричинює незворотні зміни в периферичній нервовій системі комах і кліщів на різних стадіях їхнього розвитку.

Результати досліджень. У результаті проведених досліджень у 20% молодняку великої рогатої худоби (36 тварин) у віці від 6 міс. до 1 року були виявлені личинки та статевозрілі комахи – волосоїди виду *Bovicola bovis*. В окремих телят інтенсивність інвазії сягала 3–4 екз. паразитів на 1 дм² площі тіла тварини.

У свиней різного віку зареєстровано наявність личинок стадій розвитку та імаго вошей, віднесених до виду *Haematopinus suis*. Екстенсивність інвазії сягала 2 екз. комах на 1 дм² площі тіла уражених паразитами тварин.

Для проведення досліду з інвазованих ектопаразитами тварин було сформовано дві дослідних (30 голів великої рогатої худоби і 15 голів свиней) та дві контрольних (6 голів великої рогатої худоби і 5 голів свиней) групи тварин.

Тварин, уражених збудниками бовікольозу та гематопінозу, обробляли водним розчином ектосану (розведення 1:1000). Препарат використовували методом дрібно-дисперсного обприскування поверхні тіла розчином із розрахунку 1 дм³ на тварину (велика рогата худоба) або 0,5 дм³ на свиню. Через 10 діб провели повторну обробку тварин розчином інсектоакарицидного засобу. Тварин контрольної групи обприскували водою. Через два тижні після обробки уражених тварин ектопаразитів не виявлено. Таким чином, ефективність ектосану становила 100%.

При дослідженні зскрібків шкіри овець були знайдені акариформні кліщі виду *Psoroptes ovis* на різних стадіях розвитку (яйця, личинки, німфи, імаго). Ефективність ектосану визначали на дослідних і контрольних тваринах, яких підбирали за принципом аналогів. У кожній групі було по 12 овець. Розчин ектосану (розведення 1:750) застосували методом обприскування тварин дворазово з інтервалом 10 діб із розрахунку 0,5–1 дм³ розчину препарату на одну тварину.

На третю добу після застосування ектосану у зскрібках шкіри овець дослідної групи були знайдені поодинокі живі та без ознак життєдіяльності псороптеси на різних стадіях розвитку. На 8-му добу у трьох овець у віці 1,2 роки з дослідної групи були знайдені фрагменти статевозрілих кліщів та їхніх яєць. На 15-у добу у тварин дослідної групи живих кліщів та їхніх фрагментів не виявлено. Екстенсивність псороптозної інвазії та ступінь ураження паразитами овець контрольної групи не зазнавала змін. Отже, ефективність ектосану в боротьбі з псороптозом овець становила 100%.

При проведенні обробок тварин ектосаном токсичних явищ і відхилень від норми в клінічних показниках тварин не зареєстровано.

Висновок

Ектосан – високоефективний протипаразитарний лікарський засіб у боротьбі з ектопаразитами (комахи і кліщі) великої рогатої худоби, свиней та овець.

Список літератури

1. Галат В.Ф. Терапевтична ефективність брOVERMEKТИНУ, ЕКТОСАНУ та ТРИМЕРАТІВЕТУ при лікуванні паразитоценозу свиней / В.Ф. Галат, В.О. Євстаф'єва // Науковий вісник НУБіПУ. – К.: 2009. – Вип. 132. – С. 219–224.
2. Галат В.Ф. Діагностика, профілактика та заходи боротьби з парозитозом овець (методичні рекомендації) / В.Ф. Галат., В.А. Чорний – К.: НАУ. – 2007. – 15 с.
3. Катюха С.М. Перспективи використання нових репелентно-інсектицидних засобів у пасовищний період // Науково-технічний бюлетень Інституту біології тварин і Державного науково-дослідного контрольного інституту ветпрепаратів та кормових добавок. – Львів. – 2009. – Вип. 10. – №4. – С. 479–485.
4. Павлов С.Д. Состояние исследований и перспектива защиты животных от гнуса и пастбищных мух / С.Д. Павлов, Р.Н. Павлова // Проблемы энтомологии и арахнологии: Сб. научн. трудов ВНИИВЭА. – Екатеринбург: Путиведь. – 2001. – Т. 43. – С. 181–193.
5. Пономарев А.А. Кровососущие насекомые как фактор передачи инфекционных и инвазионных болезней животных / А.А. Пономарев, Ф.И. Василевич // Сб. научн. трудов ведущих ученых России, СНГ и др. стран «Научные основы профилактики и лечения болезней животных». – Екатеринбург. – 2005. – С. 310–312.
6. Галютдинова Г.Г. Токсикологические аспекты использования синтетических пиретроидов в сельском хозяйстве / Г.Г. Галютдинова, Г.М. Абдулханова, М.Я. Трёмасов, Ю.А. Зимаков // Ветеринария. – 2005. – №3. – С. 52–56.
7. Малинин О.А. Токсико-генетические характеристики некоторых пиретроидов / О.А. Малинин, В.Д. Шуляк, Г.Н. Шевцова, Н.Г. Дроздова // Информационный бюлетень ИЭКВМ. – Харьков, 1995. – С. 307–308.
8. Нагорна Л.В. Фармако-токсикологічна оцінка інсекто-акарицидного препарату «ектосан™» / Л.В. Нагорна, А.В. Березовський. Науково-технічний бюлетень Інституту біології тварин і Державного науково-дослідного контрольного інституту ветпрепаратів та кормових добавок. – Львів. – 2009. – Вип. 10. – №4. – С. 438–442.
9. Шевченко А.М. Маспектрометрична оцінка ектосану™ – нового комбінованого інсектоакарициду / А.М. Шевченко, А.В. Лисиця. Там же – С. 554–558.
10. Нагорная Л.В., Березовский А.В. Экспериментальное изучение инсектоакарицидных свойств препарата ектосан™ / Л.В. Нагорная, А.В. Березовский // Тез. докл. научно-практ. конф., посвящ. 70-летию образования Витебской области. – Витебск: ВГАВМ. – 2008. – С. 59–60.

Приведены результаты исследований эффективности нового инсектоакарицидного средства ектосан в борьбе с насекомыми и клещами крупного рогатого скота, свиней и овец.

Ектосан, крупный рогатый скот, свиньи, овцы, эктопаразиты.

Results of researches of efficiency new insectoacaricidal remedy ectosun in struggle against insects and pincers of livestock, pigs and sheep are reduced.

Ectosun, livestock, pigs, sheep, ectoparasites.